

WYDZIAŁ NAUK BIOLOGICZNYCH

> Posiedzenie Komitetu Mikrobiologii Wydziału II Nauk Biologicznych PAN w Uniwersytecie Zielonogórskim

Komitet Mikrobiologii Wydziału II Nauk Biologicznych PAN został utworzony w 1952 r. W kadencji 2007 - 2010 Komitet liczy 35. członków, a jego przewodniczącym jest prof. Marek Niemiąłtowski (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie). Wśród członków KM PAN są czterej członkowie honorowi: prof. Wacław SZYBALSKI (USA), prof. dr hab. Marian TRUSZCZYŃSKI, członek rzeczywisty PAN oraz prof. Zdzisław LARSKI i prof. Felicja MEISEL-MIKOŁAJCZYK. Członkiem komitetu jest również prof. Katarzyna TURNAU, członek korespondent PAN.

Do zakresu spraw, którymi zajmuje się Komitet zalicza się mikrobiologia z uwzględnieniem jej zastosowań medycznych, biotechnologicznych i przemysłowych. Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Towarzystw Mikrobiologicznych - przewodniczący prof. dr hab. Jarosław DZIADEK (Centrum Biologii Medycznej PAN, Łódź).

Komitet ma w zwyczaju organizować posiedzenia wyjazdowe. Przyjęta formuła pozwala członkom bliżej poznać zespoły badawcze różnych ośrodków naukowych w kraju oraz zagranicą i projekty badawcze realizowane w wizytowanych ośrodkach. Wizyta w Uniwersytecie Zielonogórskim była wyrazem dostrzeżenia przez członków Komitetu znaczenia i poziomu badań naukowych realizowanych przez zespół mikrobiologów Katedry Biologii Molekularnej WNB UZ.

Posiedzenie odbyło się 26 lutego 2011 r. w Sali Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego. Na celowość odbycia kolejnego posiedzenia Komitetu Mikrobiologii PAN w naszej Uczelni wskazał prof. Włodzimierz Doroszkiewicz, członek Komitetu (Uniwersytet Wrocławski).

Posiedzenie otworzył i prowadził prof. Marek Niemiąłtowski. Uczestniczyli w nim, poza członkami KM PAN, JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Czesław Osękowski, Dziekan Wydziału Nauk Biologicznych naszej Uczelni prof. Leszek Jerzak oraz pracownicy zespołu mikrobiologii i genetyki Katedry Biologii Molekularnej. Program obejmował m. in.: wspomnienie o prof. Marii J. Olszewskiej, czł. rzecz. PAN (prof. Marek Niemiąłtowski); poparcie wniosku o objęcie patronatem merytorycznym przez KM PAN czasopisma *SEPSIS*; informację o posiedzeniu Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN, które odbyło się w dniu 23 lutego 2011 r. (ref. prof. Niemiąłtowski); informację o IV Międzynarodowej Konferencji Weiglowskiej we Wrocławiu, zaplanowanej na 18 - 20 maja 2011 r. (ref. przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. Andrzej GAMIAN); informację o posiedzeniu KM PAN i międzynarodowej konferencji *Advances in Microbiology and Biotechnology for Human and Animal Health*, zaplanowanej na 18 - 25. 06. 2011 r. w Lund - Malmoe - Copenhagen Research Region (ref. prof. Marek Niemiąłtowski); informację o posiedzeniach KM PAN planowanych w 2011 r. (do czerwca).

W dalszej części, po przerwie obiadowej (przy tej sposobności nasi Goście mieli okazję zwiedzić Palmiarnię i przyrzyć się panoramie Zielonej Góry), zaplanowane zostało MIKROSYMPOZJUM.

OD LEWEJ - PROF. DR HAB. STEFANIA GIEDRYS-KALEMBA (POMORSKA AKADEMIA MEDYCZNA, SZCZECIN), PROF. DR HAB. EUGENIA GOSPODAREK (AKADEMIA MEDYCZNA, BYDGOSZCZ), PROF. DR HAB. JAN FIEDUREK (UNIWERSYTET MARIII CURIE-SKŁODOWSKIEJ, LUBLIN)

NA PIERWSZYM PLANIE - PROF. DR HAB. MAREK NIEMIĄLTOWSKI (SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO, WARSZAWA)

To część obrad kiedy możliwa była prezentacja prowadzonych badań i osiągnięć naukowych zespołu mikrobiologii i genetyki Katedry Biologii Molekularnej. Wystąpili:

- >prof. Katarzyna BALDY-CHUDZIK - Badanie relacji pomiędzy zróżnicowaniem genetycznym szczepów *Escherichia coli* a źródłem ich pochodzenia,
- >mgr Paweł PUSZ - Występowanie adhezyn fimbrialnych *Escherichia coli* u komensalnych szczepów pochodzących od zdrowych gospodarzy,
- >dr Ewa BOK - Rozpowszechnienie i ekspresja genów toksyn Shiga (*stx1*, *stx2*) oraz intyminy (*eaeA*) wśród szczepów *Escherichia coli* pochodzących od różnych gospodarzy,
- >mgr Justyna MAZUREK - Rozpowszechnienie fenotypów i genotypów lekooporności wśród *Escherichia coli* pochodzących z różnych środowisk.

M. Stosik

> Prezentacja zespołu mikrobiologii i genetyki na ciemniejszym tle

KATEDRA BIOLOGII MOLEKULARNEJ
(kierownik prof. Michał Stosik)

Katedrę tworzą trzy zespoły badawcze - biochemii i biologii komórki, bioinformatyki i modelowania procesów biologicznych oraz mikrobiologii i genetyki.

Zespół mikrobiologii i genetyki / Zakład powstał z inicjatywy prof. Tadeusza Lachowicza w 1999 r. Profesor kierował Zakładem do czasu przejścia na emeryturę tj. do roku 2000. Następcą został prof. Michał Stosik. Zespół mikrobiologii i genetyki tworzą prof. Michał Stosik, prof. Katarzyna

Baldy-Chudzik, adiunkt Ewa Bok, asystenci Justyna Mazurek i Paweł Pusz oraz pracownicy techniczni Wanda Tomala i Agnieszka Lisiecka.

W minionym okresie zdefiniowano cele oraz standardy badań naukowych. Zorganizowano laboratorium zapewniające realizację badań mikrobiologicznych na poziomie molekularnym. Dzisiaj dysponujemy dobrze wyposażonym laboratorium, kompetencjami i środkami finansowymi. Nasze osiągnięcia to między innymi:

- > kolokwium habilitacyjne (w 2010 r. stopień naukowy dr hab. nauk biologicznych uzyskała p. Katarzyna Baldy-Chudzik);
- > dwoje magistrów przygotowanych do wystąpienia o otwarcie przewodów doktorskich;
- > realizacja kilku projektów aparaturowych i badawczych;
- > szereg publikacji w renomowanych czasopismach naukowych.

Aktualnie zespół realizuje dwa własne projekty badawcze finansowane przez MNiSW: *Czynniki kształtujące strukturę genetyczną komensalnych Escherichia coli - wykorzystanie schematu molekularnych metod do analizy porównawczej izolatów od zdrowego bydła i świń* (N N304 412538, kierownik projektu - dr hab. Katarzyna Baldy-Chudzik).

Rozpowszechnienie genów wirulencji Escherichia coli i ich ekspresji oraz zróżnicowanie genotypów i fenotypów oporności na antybiotyki wśród komensalnych izolatów pochodzących od zdrowych ludzi i zwierząt (N N304 176340, kierownik projektu - prof. dr hab. Michał Stosik).

Niezależnie od tego uczestniczymy również w realizacji projektów innych ośrodków naukowych tj. Politechniki Gdańskiej i Uniwersytetu Szczecińskiego.

M. Stosik

> MŁODZIEŻOWY UNIWERSYTET ZIELONOGÓRSKI na Wydziale Nauk Biologicznych

12 marca 2011 roku swoje podwoje otworzył MŁODZIEŻOWY UNIWERSYTET ZIELONOGÓRSKI. Inauguracyjne spotkanie odbyło się na Wydziale Nauk Biologicznych. Słuchaczami byli uczniowie szkół średnich z Zielonej Góry i okolic, których w progach UZ powitała kierownik Biura Promocji - mgr Ewa Sapeńko wraz ze swoimi pracownikami. Nasi młodzi studenci otrzymali z ich rąk indeksy oraz materiały dydaktyczne. Zajęcia w ramach zaplanowanego projektu *Bios znaczy życie, czyli krótko o biologii* obejmowały wykład i ćwiczenia laboratoryjno-seminaryjne. Kierownikiem całego projektu była niżej podpisana - dr Krystyna Walińska, a poszczególne zajęcia warsztatowe współprowadzili dr Ewa Nowacka-Chiari, dr Renata Grochowalska i dr Zbigniew Zawada z pomocą studentów - członków Koła Naukowego Biologów (Marty Gadowskiej i Katarzyny Łukanus).

Na sali wykładowej komplet słuchaczy - ok. 60 osób z uwagą wysłuchał wykładu wprowadzającego do tematu. 45-minutowy wykład miał na celu rozbudzenie zainteresowania biologią. Nie sposób było w tak krótkim czasie poruszyć wszystkie najistotniejsze zagadnienia. Biologia, jak wiemy, to z greckiego (Bíos (bios) - życie i λόγος (logos) - słowo, nauka) nauka o życiu, o jego przejawach i właściwościach, o jego powstaniu - czyli biogenezie i rozwoju, oraz o rządzących nim prawach. Nauka ta zatem obejmuje szereg zagadnień, które stanowią często odrębne dyscypliny naukowe tzw. sektory „taksonomiczne” (ornitologia, algologia, entomologia) lub też grupujące kilka dziedzin, dyscypliny

> SŁUCHACZE NAU NA WYKŁADZIE „BIOS ZNACZY ŻYĆIE”, FOT. KRYSZYNA WALIŃSKA

> ZAJĘCIA LABORATORYJNE Z PODSTAW MIKROSKOPOWANIA (DR K. WALIŃSKA I STUDENTKI MUZ), FOT. KRYSZYNA WALIŃSKA

> ZAJĘCIA Z DR. E. NOWACKĄ-CHIARI - ANALIZA SZKIELETU POD KĄTEM OKREŚLENIA CECH TYPOWYCH DLA OKRESŁO-NEJ PŁCI, FOT. KRYSZYNA WALIŃSKA

> GRUPA LABORATORYJNA Z PRZEWODZĄCĄ (DR K. WALIŃSKA) NA ZAJĘCIACH Z PODSTAW MIKROSKOPII, FOT. KRYSZYNA WALIŃSKA

> DR ZBIGNIEW ZAWADA OPowiada o HISTORII ODKRYĆ AMONITÓW, FOT. KRYSZYNA WALIŃSKA

takie jak: fizjologia, cytologia czy ekologia. Organizmy żywe cechuje bioróżnorodność, co znalazło odzwierciedlenie we współczesnym systemie podziału świata żywego. Zaproponowane treści prezentowane na wykładzie nawiązywały właśnie do złożoności środowiska przyrodniczego, odnoszącej się zarówno do skali mikro, jak i makro.

Po wykładzie słuchacze zostali podzieleni na trzy grupy i rozeszli się do sal laboratoryjnych. Tam, w systemie rotacyjnym, pracowali na zajęciach dot. podstaw mikroskopii (dr Krystyna Walińska), oceny dymorficznych cech osteologicznych (dr Ewa Nowacka-Chiari) oraz poznania podstaw paleozoologii (dr Renata Grochowalska i dr Zbigniew Zawada).

Trudno nam, prowadzącym - bezpośrednio zaangażowanym w projekt, obiektywnie ocenić te zajęcia, ale z naszego punktu widzenia sądzimy, że spotkały się one z dużym zainteresowaniem słuchaczy MUZ. Z pewnością było to dla nich nowe doświadczenie - namiastka atmosfery studiowania. Już po zakończeniu projektu dotarli do nas pozytywne opinie o naszej pracy samych zainteresowanych - studentów MUZ, co potwierdziło nasze odczucie dobrego kontaktu ze słuchaczami. Miejmy nadzieję, że z niektórymi osobami z tej grupy spotkamy się w październiku, a czas teraz spędzony na naszym wydziale, zaowocuje rozbudzeniem i pogłębieniem pasji wieloaspektowego poznania przyrody.

Inicjatywa otwarcia MUZ jest dobrą formą promowania naszej uczelni, a pozostałym, zaangażowanym w projekt wydziałom, życzymy podobnych, pozytywnych odczuć po odbytych zajęciach.

Krystyna Walińska

> Studenci WNB na międzynarodowej konferencji we Lwowie

W dniach 5-8 kwietnia 2011 na Uniwersytecie im I. Franko odbyła się kolejna, już siódma, edycja konferencji INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE FOR STUDENTS AND PHD STUDENTS „YOUTH AND PROGRESS OF BIOLOGY”. Uczestniczyli w niej studenci Wydziału Nauk Biologicznych - członkowie Koła Naukowego Biologów UZ. Nasza reprezentacja to: Karolina Jamska, Katarzyna Łukanus, Sebastian Pilichowski, Anna Reder i Magdalena Żyburt, z czego do Lwowa pojechała czwórka studentów, a poster M. Żyburt prezentowała Ania. Udział w kolejnych konferencjach we Lwowie stał się już tradycją naszego koła naukowego. Chętnych do zaprezentowania wyników było dużo więcej wśród członków KNB, ale ograniczenia finansowe zredukowały ilość uczestników. Relatywnie konferencja nie jest droga, ale pozyskanie niezbędnej kwoty, to efekt wsparcia finansowego ze strony JM Rektora UZ - prof. Czesława Osękowskiego, Dziekana WNB - prof. Leszka Jerzaka i Parlamentu Studenckiego, za co, tą drogą, serdecznie dziękujemy. Wyjazd na konferencję to prawdziwa, wieloetapowa wyprawa. Etap pierwszy to 15 godzinna podróż pociągiem do Przemyśla - po drodze przesiadka, czyli przymusowe zwiedzanie Rzeszowa. Etap drugi to nocleg w Przemyślu, kolejny - autobus ukraińskiego przewoźnika do Lwowa. Od tego ostatniego etapu rozpoczyna się prawdziwa przygoda. Godzina odjazdu jest umowna, standard autokaru zdecydowanie nie unijny. Współpasażerowie to raczej nie turyści. Trochę odbiegamy od całości dobrze zgranej grupy. Po trzech godzinach jazdy osiągamy cel naszej podróży. Jesteśmy pełni podziwu dla kierowcy i wytrzymałości resorów pojazdu. Po zakwaterowaniu - kolacja w słynnej „Puzatej Chacie”. Następnego dnia czeka nas rejestracja, otwarcie konferencji (wystą-

pienia po ukraińsku i angielsku) i spotkanie integracyjne. Wśród uczestników - studenci i doktoranci z Ukrainy, Rosji, Białorusi, Iranu i Polski. Kolejne dni to praca na konferencji - wystąpienia i prezentacje na sesjach posterowych. Uczestnicy konferencji pracowali w ramach następujących sesji: botanika i introdukcja roślin, biochemia, biofizyka, genetyka i biotechnologia, zoologia, ekologia, mikrobiologia, wirusologia i immunologia, biologia molekularna i komórki, fizjologia człowieka i zwierząt, biomedycyna i fizjologia roślin. Z referatami ustnymi wystąpiły dwie studentki: Karolina Jamska, która przedstawiła *Rehabilitation success of young birds in Vogelopvancentrum in Oostende* i Anna Reder, która omówiła *The role of spectrin in formation of immunological synapses*. Postery prezentowali: Katarzyna Łukanus - *Forms of nature conservation in the Wschowa district*, Sebastian Pilichowski - *Facial artery (arteria facialis) in reeves's muntjac (Muntiacus reevesi)* i „zaocznie” prezentowała swój poster Magda Żyburt - *The dimensions of health in the light of the self-assessment of the youth from selected regions of the Lubuskie province*. Wszystkie wystąpienia znalazły uznanie wśród członków komisji oceniającej i uczestników konferencji, z czego troje naszych uczestników otrzymało dodatkowo dyplomy i nagrody książkowe: Katarzyna Łukanus - za najlepszy poster w sesji „Ekologia”, Sebastian Pilichowski - za zajęcie drugiego miejsca w sesji posterowej „Zoologia” oraz Anna Reder - za zajęcie drugiego miejsca w sesji ustnej „Biologia molekularna i komórki”. Biorąc pod uwagę konkurencję w postaci wielu ciekawych wystąpień, nasz udział poczytujemy sobie za sukces. Oprócz nowych doświadczeń naukowych i nawiązanych bezpośrednich kontaktów z uczestnikami konferencji, udało nam się znaleźć czas i zobaczyć kilka ciekawych miejsc we Lwowie - Muzeum Zoologiczne mieszczące się przy Wydziale Biologicznym Uniwersytetu Lwowskiego, Cmentarz Łyczakowski.

CHŁONKOWIE KNB PO UROCZYSTOŚCI ROZDANIA DYPLOMÓW I NAGRÓD Z DZIEKANEM WYDZIAŁU BIOLOGICZNEGO UNIWERSYTETU LWOWSKIEGO - PROF. IGOREM HAMAREM, FOT. K. WALIŃSKA

UCZESTNICY KONFERENCJI - CHŁONKOWIE KNB UZ PRZED GMACHEM UNIWERSYTETU LWOWSKIEGO, FOT. K. WALIŃSKA

Operę Lwowską i zabytkowe centrum miasta z licznymi kościołami. Podróż powrotna również była wieloetapowa, w tym przejście dla pieszych na granicy ukraińsko-polskiej. Trafiliśmy w tłum „mrówek” i było to osobliwe doświadczenie. Wróciliśmy cali i zdrowi i to się w efekcie końcowym liczy. Chyba pomału stajemy się ekspertami w wyprawach za naszą wschodnią granicę. Za każdym razem jednak jest to dla nas duże przeżycie - zarówno od strony naukowej - stres związany z wystąpieniami, jak i dodatkowo sporo nieprzewidywalnych sytuacji.

Reasumując - widoczny jest stały rozwój konferencji, wyższy poziom wystąpień w porównaniu do minionych lat i liczny udział uczestników z wielu krajów, nawet tak odległych jak Iran. Organizatorom życzymy dalszych sukcesów i kolejnych edycji konferencji.

Krystyna Walińska - opiekun naukowy KNB

TUŁZ PRZED WYJAZDEM Z PRZEKYSŁA DO LWOVA, FOT. K. WALIŃSKA

UCZESTNICY TUŁZ PO WYSTĄPIENIACH, OD LEWEJ: KAROLINA JAMSKA, SEBASTIAN PILCHOWSKI, ANNA REDER, DOKTORANT Z POLITECHNIKI LWOWSKIEJ - WYKOŁA SEMENYUK, DR KRYSZYNA WALIŃSKA I KATARZYNA LIKANUS, FOT. K. WALIŃSKA

NASZA GRUPA NA GÓRZE ZAMKOWEJ W PRZEKYSŁU, FOT. K. WALIŃSKA

> WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

> Nagroda dla doktoratu

W XII edycji konkursu na najlepsze prace w magisterskie i doktorskie w dziedzinie pracy i polityki społecznej organizowanego przez Instytut Pracy i Spraw Społecznych w Warszawie pod patronatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej została nagrodzona doktorska *Subiektywny a obiektywny obraz lubuskiej biedy. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej wobec własnej sytuacji życiowej*. Autorką pracy jest Izabela Kaźmierczak-Kałużna zatrudniona w Instytucie Socjologii UZ.

Praca otrzymała II nagrodę w kategorii prac doktorskich. Zgłoszenia pracy do konkursu dokonała Dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie na wniosek Komisji Doktorskiej. Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 17 grudnia 2010 roku w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie. Poniżej krótka rozmowa z autorką nagrodzonej pracy.

> Cowpłynęła na wybór takiego tematu pracy doktorskiej?

Problematyka szeroko rozumianej marginalizacji społecznej i problemów społecznych interesowała mnie już od czasu studiów. Pracę magisterską pisałam na temat postrzegania patologii społecznych w środowisku wiejskim. Pojawily się w niej bardzo wyraźnie wątki ubóstwa i bezrobocia. Te wątki, już po zatrudnieniu w Instytucie Socjologii, zdominowały moje zainteresowania badawcze. Skupiłam się szczególnie na uwarunkowaniach ubóstwa i jego społecznych konsekwencjach - wykluczeniu i międzygeneracyjnej transmisji biedy, a także kwestiach praktycznych związanych z efektywnymi formami pomocy ubogim.

W latach 2003-2004 uczestniczyłam w projekcie badawczym *Socjologiczna diagnoza ubóstwa i jego przyczyn w województwie lubuskim*, który był efektem współpracy nawiązanej pomiędzy Instytutem Socjologii UZ a Departamentem Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze. Projekt zakładał realizację badań empirycznych oraz przygotowanie obszernego raportu, którego jestem autorką wraz z moją promotorką, prof. I. Machaj. Sam raport wykorzystany został do tworzenia *Strategii polityki społecznej województwa lubuskiego na lata 2005-2013*, natomiast zebrane w trakcie realizacji projektu materiały empiryczne stały się również podstawą empiryczną mojej rozprawy doktorskiej. Ostateczny pomysł pracy powstał bowiem właśnie w trak-